

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΙΞΟΥΣΤΑΣ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Σάββατο 9 Μαρτίου 2024

ΘΕΜΑ 1

Χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας όπως αυτά αποτυπώνονται στον ελληνικό κινηματογράφο είναι η «περίκλειστη» υπόστασή της, η γονεϊκή μέριμνα για την εκπαίδευση, την υγεία, την αναψυχή των παιδιών αλλά και την ικανοποίηση των αναγκών τους υπό προϋποθέσεις, ο «αντιαυταρχισμός» και η υπερπροστατευτικότητα. Άλλοτε καταγράφονται ένα σύνολο ιδιότυπων σχέσεων συγκατοίκησης και εξάρτησης λόγω δεδομένων και αδιεξόδων, καθώς και η ύπαρξη ενδοοικογενειακής βίας ως αντανάκλαση της κοινωνικής νοσηρότητας.

ΘΕΜΑ 2

Ερώτημα 1^ο

α) 1. Λ

2. Λ

3. Σ

4. Σ

5. Σ

β) Η οικογένεια δε λειτουργεί ως ένας αποστειρωμένος κόσμος, που μένει ανεπηρέαστος από την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας. Τα μέλη της έρχονται καθημερινά αντιμέτωπα με στρεβλώσεις, άγχη, αντιφάσεις, αδιέξοδα που επηρεάζουν τη διάθεση, την οπτική και τη συμπεριφορά τους. Είναι, λοιπόν, εύλογο η οικογένεια να μετατρέπεται σε μια μικρογραφία των κοινωνικών προβλημάτων, σ' ένα κομπρεσέρ έντασης δυσανεξίας και δυσαρέσκειας.

Ερώτημα 2°

• Κείμενο 1, 1^η παράγραφος: «Η οικογένεια [...] που φρόντισε κατά προτεραιότητα την εκπαίδευση των παιδιών της, την υγεία τους, ακόμη και τα στραβά τους δοντάκια». Η φράση «ακόμη και τα στραβά τους δοντάκια» είναι ειρωνική. Μέσω της ειρωνείας αυτής ο συγγραφέας αναδεικνύει την άποψή του, ότι η στάση της ελληνικής οικογένειας απέναντι στα παιδιά της είναι παθογενής και βαθιά υποκριτική, καθώς νοιάζεται επιφανειακά για τα προβλήματά τους, ακόμη και για τα πιο ασήμαντα, ενώ στην πραγματικότητα δεν τα αφήνει να αναπτυχθούν ελεύθερα και αυτόνομα, ώστε να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες.

• Κείμενο 2, 1^η παράγραφος: «τα παιδιά μου ήταν και είναι η πρώτη προτεραιότητά μου και ο κύριος λόγος για τον οποίο ζω». Στη συγκεκριμένη περίοδο λόγου οι προτάσεις διατυπώνονται με βεβαιότητα, καθώς τα ρήματα (ήταν, είναι, ζω) βρίσκονται σε έγκλιση οριστική, που δηλώνει το πραγματικό και το βέβαιο. Επιπλέον, η χρήση παρατατικού και ενεστώτα σε παράταξη («ήταν» και «είναι») τονίζει τη διάρκεια, τη μονιμότητα της επιλογής του συνεντευξιζόμενου, ενώ οι επιθετικοί προσδιορισμοί («πρώτη» και «κύριος») αναδεικνύουν τον κυρίαρχο ρόλο που έχει αυτή η επιλογή στη ζωή του. Όλα αυτά τα γλωσσικά στοιχεία καθιστούν ολοφάνερη τη βεβαιότητα με την οποία ο Αντρέα Μποτσέλι διατυπώνει το μήνυμά του, ότι τα παιδιά του έχουν πρωτεύοντα ρόλο στη ζωή του. Με αυτόν τον τρόπο υπηρετεί την πρόθεσή του, να τονίσει δηλαδή ότι παρά τη σπουδαία σταδιοδρομία του στο τραγούδι δεν παραμέλησε ποτέ την οικογένειά του. [Ο μαθητής/ η μαθήτρια μπορεί να εντοπίσει οποιαδήποτε άλλη πρόταση που διατυπώνεται με βεβαιότητα]

Ερώτημα 3°

α) «Η οικογένεια που διαδραμάτισε βασικό ρόλο στη μετάβαση από την αγροτική κοινωνία στην αστική κοινωνία στην Ελλάδα, που μερίμνησε κατά προτεραιότητα για την εκπαίδευση των παιδιών της, την υγεία τους, ακόμη και τα στραβά τους δοντάκια, που είχε υιοθετήσει όλες τις παιδαγωγικές θεωρίες αντιαυταρχισμού, [...], αυτή η υπερπροστατευτική μειλίχια οικογένεια

θεωρούνταν πλέον από τον ελληνικό κινηματογράφο ότι αποτυπώνει όλες τις αντιφάσεις και τα άγχη αυτής της εποχής, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο θέμα.»

β) «Επέβαλα ένα μέγιστο χρονικό όριο απουσίας για τις συναυλίες μου. Έχω επίσης το προνόμιο να έχω δίπλα μου τη σύζυγό μου, η οποία είναι και η μάνατζέρ μου. Και έχω πια και δύο παιδιά με τα οποία μπορώ να μοιράζομαι τη σκηνή». Στις τρεις τελευταίες περιόδους της τρίτης παραγράφου του Κειμένου 2 ο λόγος είναι μικροπερίοδος. Ο συνεντευξιαζόμενος επιλέγει αυτόν τον τρόπο σύνδεσης των νοημάτων, α) για να προσδώσει ταχύ ρυθμό στον λόγο του και β) για να γίνει ευκολότερα αντιληπτό το μήνυμά του (οι συναυλίες δεν του στέρησαν την παρουσία των αγαπημένων του προσώπων).

ΘΕΜΑ 3

Το μπαστούνι συμβολίζει για τον παππού του αφηγητή όλα εκείνα τα εφόδια και τα γνώρισμα (γνώσεις, συναισθήματα, στοιχεία του χαρακτήρα), που στηρίζουν τον κάθε άνθρωπο στη ζωή, ώστε να αναπτυχθεί αυτόνομα, να διαμορφώσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, να γνωρίσει τον εαυτό του και τον κόσμο («γι' αυτό και μπορεί να σεργιανάει – πράματα και θάματα») και να πραγματοποιήσει τα όνειρά του, απολαμβάνοντας τη ζωή («Εσύ να γίνεις... ν' ακούς και να μαθαίνεις»), με σκοπό να βοηθήσει όσους έχουν ανάγκη και να απελευθερώσει τους συνανθρώπους του κι όχι να γίνει υποχείριό τους («Μην αφήσεις να σε κάνουν καρέκλα... δεν τους στηρίζουν τα ποδάρια τους»).

Είναι χαρακτηριστικό ότι το μπαστούνι προσωποποιείται, αποκτά ανθρώπινη υπόσταση και ο παππούς προτρέπει – παραινεί τον εγγονό του, σε β' ενικό πρόσωπο και με προτρεπτικές υποτακτικές («να γίνεις», «να γκιζεράς»), να αποκτήσει όλα τα χαρακτηριστικά του μπαστουνιού, ώστε να γίνει ελεύθερος, συμπονετικός άνθρωπος. Στο προσωποποιημένο μπαστούνι αντιπαραβάλλονται δύο άλλα χρηστικά αντικείμενα, η καρέκλα και το τραπέζι σύμβολα της υποτέλειας και της υποταγής που καθιστούν τον άνθρωπο αντικείμενο στυγνής εκμετάλλευσης, με σκοπό να αποτραπεί αυτή τη φορά ο εγγονός – αφηγητής,

πάλι σε β' ενικό πρόσωπο και με αποτρεπτική υποτακτική («μην αφήσεις»), από τον αντίστροφο ανελεύθερο τρόπο ζωής.

Αν ήμουν τη θέση του αφηγητή, θα ακολουθούσα τη συμβουλή του παππού για το μπαστούνι, γιατί θα ήθελα να ζήσω μία ελεύθερη ζωή και ταυτόχρονα να είμαι δίπλα σ' όσους έχουν ανάγκη και χρειάζονται στήριξη. Η ζωή πρέπει ν' αντιμετωπίζεται ως ένα ταξίδι που προσφέρει εμπειρίες, γνώσεις, εικόνες, ένα ταξίδι γεμάτο προκλήσεις και περιπέτειες που αξίζει να το ζήσουμε. Ταυτόχρονα δεν πρέπει να χάσουμε την ανθρωπιά μας αλλά ούτε και την αξιοπρέπειά μας επιτρέποντας στους άλλους να μας εκμεταλλευτούν. Μόνο έτσι θα νιώσουμε ότι ζήσαμε πραγματικά και όχι ότι απλά επιβιώσαμε.

ΘΕΜΑ 4

Επικοινωνιακό πλαίσιο

Τύπος κειμένου: ομιλία, προφορική εισήγηση.

Επικοινωνιακή περίσταση: συνεδρίαση της Βουλής των Εφήβων.

Προσφώνηση: Αξιότιμε κύριε/α πρόεδρε της Βουλής,
Κυρίες και κύριοι Βουλευτές,
Συνάδελφοι έφηβοι βουλευτές.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας ή
Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Ύφος: επίσημο με στοιχεία προφορικότητας
(χρήση α' και β' πληθυντικού προσώπου, ερωτήσεις κ.λπ.)

Πρόλογος: αφορμή για την ομιλία, ιδιότητα του ομιλητή, θέμα ομιλίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Αναφορά στη σπουδαιότητα του θεσμού της Βουλής των Εφήβων και στη δυνατότητα που δίνει στους μαθητές να εκφράσουν τις απόψεις τους πάνω σε σημαντικά θέματα – Επισήμανση του καθοριστικού ρόλου των θεσμών για τη λειτουργία της κοινωνίας – Ιδιαίτερη μνεία στην οικογένεια, η οποία ανεξάρτητα από μετασχηματισμούς και αλλαγές στο πέρασμα του χρόνου, εξακολουθεί ν'

αποτελεί κύριο φορέα κοινωνικοποίησης, μέσω του οποίου επιτυγχάνεται η κοινωνική και πολιτισμική συνέχεια.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ (Επίδραση της οικογένειας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου)

Η επίδραση της οικογένειας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου είναι καθοριστική. Η ποιότητα της επίδρασης δεν είναι πάντα υψηλή, αφού ένα ασταθές, προβληματικό, ανεπαρκές ή ακόμα και κακοποιητικό περιβάλλον δύναται να δράσει αρνητικά έως και καταστροφικά. Ωστόσο, κανείς δεν μπορεί ν' αρνηθεί ότι μέσα στους κόλπους της οικογένειας τ' άτομα:

- Διαμορφώνουν τα σωματικά χαρακτηριστικά και τα ψυχικά τους γνωρίσματα
- Αντλούν ερεθίσματα, αναπτύσσουν δεξιότητες και νοητικές λειτουργίες
- Υιοθετούν συνήθειες και τρόπους διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου
- Συνθέτουν τον αξιακό τους κώδικα, βάζουν προτεραιότητες
- Βιώνουν ποικίλα συναισθήματα, καλύπτουν την ανάγκη του «ανήκειν», αποκτούν εμπειρίες ζωής
- Κοινωνικοποιούνται, έρχονται σ' επαφή με βασικές αρχές που διέπουν την κοινωνία
- Αποκτούν πρότυπα, παραδείγματα προς μίμηση
- Μετατρέπονται σε άτομα με ισχυρή βούληση, ανεξαρτησία σκέψης και αυτοπεποίθηση κάτω από την επίδραση ενός δημοκρατικού οικογενειακού περιβάλλοντος και αντίστοιχα σε άτομα με «ελλειμματική ενεργειακή συγκρότηση του εγώ» και χαμηλή αυτοεκτίμηση κάτω από την επίδραση ενός αυταρχικού περιβάλλοντος.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ (Αίτια χαλάρωσης των οικογενειακών δεσμών στην εποχή μας)

Στις μέρες μας δεν είναι λίγοι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η οικογένεια διέρχεται κρίση. Κάποιοι μάλιστα επισημαίνουν ότι οι οικογενειακοί δεσμοί έχουν χαλαρώσει. Γενεσιουργές αιτίες αυτής της χαλάρωσης θα μπορούσαν ν' αναφερθούν:

- Η μείωση στο ελάχιστο του χρόνου συμβίωσης των μελών της οικογένειας, εξαιτίας των πολλαπλών υποχρεώσεων και της υπερεργασίας
- Ο «ασθματικός» ρυθμός του σύγχρονου βίου που μειώνει τη διάθεση για επικοινωνία
- Η κρίση στις ανθρώπινες σχέσεις, ο ανταγωνισμός, ο ατομικισμός που μεταβάλλουν τη συμβίωση σε συνύπαρξη
- Ο έντονος προοδευτισμός που απομακρύνει από παραδοσιακές αξίες όπως η οικογένεια
- Η ολοένα και μεγαλύτερη τάση των νέων για αμφισβήτηση και ανεξαρτητοποίηση
- Η αντανάκλαση των κοινωνικών προβλημάτων στην οικογένεια
- Η αδυναμία πολλών ν' ανταποκριθούν στον γονεϊκό τους ρόλο, λόγω ανωριμότητας
- Η επιπολαιότητα με την οποία αντιμετωπίζεται ο θεσμός της οικογένειας και η υποβάθμιση της έννοιας της συντροφικότητας
- Η κυριαρχία της εικόνας και ο περιορισμός του λόγου και του διαλόγου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Συμπερασματικές τοποθετήσεις, διατύπωση της θέσης ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε τα μέλη των σύγχρονων οικογενειών να συμβιώνουν και όχι απλά να συνυπάρχουν – Αυτό φαντάζει απολύτως αναγκαίο αφού οικογένεια και κοινωνία βρίσκονται σε μια σχέση αλληλεπίδρασης, με την οικογένεια να μην μπορεί ν' αντικατασταθεί ως προς το έργο της διαμόρφωσης υγιών προσωπικοτήτων, χρήσιμων ανθρώπων.